MAATALOUS

Pitäisi vakavasti pohtia, voisiko yrittäjyyden byrokratiaa ja esteitä vähentää. **YRITTÄJÄ TOMMI YRJÖLÄ, YRJÖLÄN MARJATILA**

Uusi maitoasiamies pärjää niin navetassa kuin Brysselissäkin

MTK:n ja maitovaltuuskunnan maitoasiamies Leena Lamminen hallitsee sekä käytännön lypsytyön että EU:n maitopolitiikan kiemurat.

MARKKU VUORIKARI

Maitovaltuuskunnan puheenjohtaja Mauri Penttilä esitteli perjantaina valtuuskunnalle uuden maitoasiamiehen Leena Lammisen.

”Viikko töissä ja vain kolme tuntia toimistolla”, **Leena Lamminen** huokaa. Ensimmäinen työviikko oli yhtä matalalentoa.

Lamminen aloitti viime viikon maanantaina MTK:n ja maitovaltuuskunnan yhteisenä maitoasiamiehenä.

Hän hyppää vauhdilla liikkuvaan junaan. Maidontuottajilla on edessään isoja muutoksia.

Pohjois-Suomen tuelle pian uudet perusteet

EU:n maitokiintiöt poistuvat maaliskuun lopussa 2015.

Kiintiöiden poisto ei sinällään näy suoraan tuottajan arjessa, Lamminen toteaa. Suomen maidontuotanto on jo vuosia jäänyt alle maakiintiön, joten ylitysmaksuja ei ole peritty.

Kansallisen tuen kautta asia koskettaa pohjoisen tuottajia, sillä kiintiöt ovat Pohjois-Suomen tukien maksuperusteena. ”Siksi niiden alasajo saattaa olla hankala harjoitus.”

Hän korostaa, että tuottajilla on enää runsas vuosi aikaa sopeutua tukimuutokseen.

”Heidän pitää saada mahdollisimman nopeasti tietää, miten pohjoisen tuen perusteet jatkossa määritellään.”

Kiintiöiden poistuminen voi vaikuttaa suomalaistuottajaan myös sitä kautta, että muun muassa Hollannin, Puolan ja Irlannin viljelijöillä on kova tahto kasvattaa tuotantoa heti rajoitusten poistuttua.

”On oleellista, että EU:n vienti vetää niin ettei maitotuotteita kasaannu sisämarkkinoille.”

Etelä-Suomen tuki ei kannusta tuotantoon

Toinen iso muutos on Etelä-Suomen kansallisen tuen muuttuminen litraperusteisesta niin sanotuksi häntärahaksi. Lamminen toteaa, että varsinkin korkeaan tuotokseen panostaneet häviävät muutoksessa.

Lisäksi monella tilalla saattaa tulla maksuvalmiusongelmia, kun kuukausittaisesta tuesta siirrytään todennäköisesti kahdesti vuodessa maksettavaan tukeen.

Käytäntöä ja teoriaa

Lamminen on kotoisin maalta, Varsinais-Suomen Marttilasta, mutta ei maatilalta. Maatalouteen hän tutustui hevosharrastuksen kautta.

”Menin hoitamaan hevosia tilalle, jolla oli broilereita ja munivia kanoja.”

> On oleellista, että EU:n vienti vetää niin ettei maitotuotteita kasaannu sisämarkkinoille.«
>
> **LEENA LAMMINEN**

Pian Lamminen tekikin jo lomittajan töitä Marttilan kunnan leivissä. Maitoasiamies on siis lypsytaitoinen. ”Robottinavettaan en kuitenkaan menisi lomittajaksi.”

Lukion jälkeen hän pestautui Nokialle kokoamaan kännyköitä. ”Kuten kaikki marttilalaiset siihen aikaan.”

Maatalous kuitenkin houkutteli, joten seuraavana vuorossa oli Mustialan karjanhoito- ja maatalouslomittajalinja ja sitten agronomiopinnot Helsingin yliopistossa.

”Opiskelin pitkään ja hartaasti ja tein samalla töitä Tikessä (maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus).”

2002 Lamminen aloitti maa- ja metsätalousministeriön tukiyksikössä ja 2004 markkinapolitiikkayksikössä. Maidon ja maitotuotteiden markkinajärjestelyjen parissa kului lähes kymmenen vuotta.

Yhteistyöllä syntyy parasta jälkeä

Lamminen on miettinyt paljon sitä, mitä virkamiehestä edunvalvojaksi siirtyminen merkitsee.

”Loppujen lopuksi ero ei ole suuri. Molempien tehtävänä on pyrkiä luomaan mahdollisimman hyvät edellytykset suomalaiselle maidontuotannolle. Keinot vain ovat erilaiset.”

Hänen kokemuksensa mukaan parhaaseen lopputulokseen päästään, kun virkamiehet ja sidosryhmät yhdistävät voimansa.

Lamminen kehuu suomalaista maitokenttää niin yhtenäiseksi, että vastaavaa ei muista maista helposti löydy.

Hän ei usko, että hänen MTK:n ja maitovaltuuskunnan pestiensä välille syntyy ristiriitoja.

Lamminen kertoo olevansa sovitteleva luonne. ”Ja puhun niin paljon, että jossain vaiheessa vastapuoli lakkaa kuuntelemasta ja saan hoitaa asiat niin kuin haluan”, hän nauraa.

Kahden pienen pojan äiti

Hämeenlinnassa asuvalla Lammisella on kaksi pientä poikaa, 3- ja 5-vuotiaat.

Harrastuksikseen hän kertoo kuntosalin ja geokätköilyn. Pojat pääsevät mukaan kätköille silloin, kun etsintä ei vaadi paljon kiipeilyä.

SATU LEHTONEN

Maitovaltuuskunta perää vauhtia tukipäätöksiin

Maitovaltuuskunta on huolissaan maidon kansallisia tuotantotukia koskevista ratkaisuista.

Etelä-Suomen litrakohtainen tuki muuttuu vuonna 2015 captukeen kuuluvaksi lypsylehmäpalkkioksi. Se ei enää kannusta maidontuotantoon vaan eläinpaikkojen täyttämiseen, valtuuskunta toteaa perjantain kokouksensa julkilausumassa.

Erityisesti ne tilat, jotka ovat panostaneet korkeaan keskituotokseen, menettävät tuloja tukimuodon muuttuessa.

Muutoksella on vaikutusta myös tilojen maksuvalmiuteen, sillä tukea ei enää makseta tiloille kuukausittain, kannanotossa muistutetaan.

”Tukioikeusjärjestelmä pohjoiseen”

Maitovaltuuskunta toivoo, että pohjoisen tuotantotuen perusteissa päästään mahdollisimman nopeasti sellaiseen ratkaisuun, joka ei vaaranna maidon litrakohtaisen tuen jatkoa.

”Tuen maksamista varten tulee luoda tukioikeusjärjestelmä, joka kunnioittaa pohjoisen tuen rajoitteita ja kohtelee tuottajia tasapuolisesti”, kannanotossa esitetään.

Tukioikeusjärjestelmän pohjana voitaisiin maitovaltuuskunnan mukaan käyttää aikaisempien vuosien tuotantomäärää, jos kiintiöihin perustuva malli ei ole mahdollinen. Maitoala on valmis tarvittaessa osallistumaan järjestelmän rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Maitovaltuuskunta on erittäin huolissaan maidon tuotantomäärän kasvusta C-tukialueella. Vaarana on, että rajoite ylittyy kuluvan kiintiövuoden aikana.

”Luopumistuen jatko turvattava”

Maitovaltuuskunnan puheenjohtaja **Mauri Penttilä** on tyytyväinen siihen, että luopumistukijärjestelmän jatkumisesta nykyisillä ehdoilla on sovittu vuoteen 2018 asti.

Penttilä toteaa, että toimiva luopumistukijärjestelmä on maitosektorin tulevaisuuden kannalta erittäin tärkeä.

”Toivottavasti järjestelmää kehitetään edelleen ja järjestelmän jatko turvataan myös vuoden 2018 jälkeen.”

Myös lomitusjärjestelmää koskevat yhtenäistämishankkeet ovat tervetulleita työvoimavaltaiselle maitosektorille, Penttilä toteaa.

Maito saa oman strategian

Maitovaltuuskunta päätti kokouksessa yhteisen maitostrategian luomisesta vuosille 2015–2020.

Strategiatyön avulla on tarkoitus selvittää muun muassa suomalaisen maidontuotannon kehitystä sekä tukipolitiikan ja markkinoiden muutosta. Vastauksia haetaan myös maitokiintiöjärjestelmän poistumisen aiheuttamiin kysymyksiin.

Maitovaltuuskunnan puheenjohtajana jatkaa Mauri Penttilä ja varapuheenjohtajana **Anu Fräntilä-Riihkonen**.

Maitovaltuuskunta on osuuskuntien edustajista koostuva yhteistyöelin. Se edustaa 97 prosenttia suomalaisesta maidontuotannosta.

SATU LEHTONEN

Akava palkitsi Yrjölän marjatilan yrittäjät

Hämeenkyröläisen Yrjölän marjatilan isäntäväki, **Tiina Harrinkari** ja **Tommi Yrjölä**, ovat saaneet Akavan tämänvuotisen yrittäjäpalkinnon.

Yrjölän tilalla tuotetaan marjoja ja vihanneksia sekä harjoitetaan jatkojalostusta ja suoramyyntiä.

Tilan erikoisuutena ovat omat marjalimonadit ja italialaistyyppiset jäätelöt.

Akavan yrittäjäpalkintotyöryhmän mielestä tilalla on onnistuttu yhdistämään esimerkillisesti eri toiminnot alkutuotannosta elämysmatkailuun.

”Harrinkari ja Yrjölä ovat kehittäneet tilaansa vastaamaan nykyajan vaatimuksia ja asiakkaiden tarpeita. He ovat lisäksi soveltaneet hienosti akateemista koulutustaan yritystoiminnassaan”, Akavan yrittäjäpalkintotyöryhmän puheenjohtaja **Jarmo Hyvärinen** sanoo.

MARKKU PULKKINEN

Tommi Yrjölä ja Tiina Harrinkari ovat kehittäneet Yrjölän tilasta monipuolisen maaseutuyrityksen.

Tila on tehnyt tutkimus- ja koulutusyhteistyötä muun muassa Helsingin yliopiston kanssa.

Agronomikaksikko on toiminut yrittäjinä vuodesta 1999 alkaen. Yrjölän maatila työllistää noin yksitoista henkilöä.

Enemmistö tilan työntekijöistä tulee lähiseudulta. Paikallisuus on Harrinkarin ja Yrjölän mukaan maaseutuyrittämisen vahvuus.

”Useimmat maaseutuyritykset ovat pieniä, käyttävät paikallisten yritysten palveluja ja myyvät tuotteensa lähelle. Tällainen mikroyrittäjyys ei tee uutta nousukautta, mutta paikallisuus tuo vakautta”, he sanovat.

Yrittäjäpariskunnan mielestä itsensä työllistäjiä voisi olla Suomessa enemmänkin, mutta lainsäädäntö ja viranomaisten ristiriitaiset näkemykset tekevät toiminnan hankalaksi.

”Pitäisikin vakavasti pohtia, voisiko yrittäjyyden byrokratiaa ja esteitä vähentää”, Yrjölä sanoo.

Akavan yrittäjäpalkinto myönnettiin nyt kolmatta kertaa.

Se luovutettiin Akavan liittokokouksen yhteydessä Akavatalolla tiistaina.

Akavan liitoissa on noin 24 000 yrittäjänä ja ammatinharjoittajana toimivaa jäsentä.

SATU LEHTONEN